

**ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ ГР.СМОЛЯН
ТП „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО-МИХАЛКОВО“**

с.Михалково, обл.Смолян, тел.030472/316, факс.030472/314, ЕИК 2016195800313
e-mail:dgsmihalkovo@ucdp-smolian.com

ДОКЛАД И АНАЛИЗ

**НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА
ТЕРИТОРИЯТА УПРАВЛЯВАНА И СТОПАНИСВАНА ОТ ТП
„ДГС -МИХАЛКОВО“
ПРЕЗ 2023 ГОД.**

I. КРАТКО ОПИСАНИЕ НА СТОПАНИСВАНАТА ТЕРИТОРИЯ

Териториално поделение „ДГС - Михалково“ / ТП „ДГС-Михалково/, носи името на с. Михалково, където е седалището на администрацията му. В административно отношение горите и земите от горската територия на държавното горско стопанство попадат в югозападната част на Смолянска област. Територията на ТП „ДГС - Михалково“ включва землищата на: с. Лясково, с. Михалково, с. Осиково, с. Селча, с. Стоманево и с. Чуруково - Община Девин.

В горско - административно и териториално отношение ТП „ДГС-Михалково“ се числи към „Южноцентрално държавно предприятие“ гр.Смолян, със седалище и адрес на управление: с.Михалково, общ.Девин, обл.Смолян, в района на дейност на Регионална дирекция по горите гр. Смолян и Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“. Стопанството граничи на северозапад с ТП „ДЛС - Борово“, на север с яз. „Въча“, на североизток с ТП „ДЛС - Тракия“, на изток с ТП „ДГС- Акад. Николай Хайтов“ и на юг и югозапад с ТП „ДЛС - Извора“, гр.Девин. Съгласно разпоредбите на Закона за горите, предметът на дейност на поделението е:

- изпълнение на горскостопанските планове за горските територии държавна собственост;
- изпълнение на ловностопанските планове в държавните ловни стопанства и в държавните горски стопанства;
- изпълнение на поддържащи и/или възстановителни дейности в горски територии -държавна собственост, предвидени в планове за управление на защитени територии;
- организиране и провеждане на мероприятия по защита на горските територии държавна собственост;
- организиране и провеждане на противоерозионни мероприятия;
- поддържане разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;
- организиране и възлагане на проектирането и строителството в горите изземите в горските територии - държавна собственост;
- създаване на нови гори върху земеделски територии;
- опазване на горските територии – държавна собственост;
- предоставяне и извършване на обществени услуги.

ТП „ДГС - Михалково“ е разположено в централната част на Западни Родопи – планински масив „Чернатица“ и обхваща планинските скатове на Осиков дол, Петровска река, Михалковска река, Лясковска река, Староселска река, река Гашня, Очни и Братилов дол, всички притоци на река Въча. Територията на стопанството е неправилна фигура с размери по дългата страна северозапад – югоизток – 20.4 км. и по късата страна изток – запад – 16.5 км..

Релефът на територията на Териториалното поделение „ДГС - Михалково“ е типично планински и се характеризира със силно изразена разчлененост и с високи превишения. В средната си част билата са заострени, много стръмни до урвести, с недостъпни склонове, а в останалата част са по-къси, заоблени и полегати със стръмни и много стръмни склонове. Теренът е силно пресечен, което се обуславя от добре развитата и гъста хидрографска мрежа. Разликите в надморските височини в района на стопанството са твърде големи. Най-високата точка е 2093 м. на връх „Персенк“- подотдели 113 “е”, а най-ниската 529 м. на нивото на максималните води на яз. „Въча“. Превишението между тях е 1564 м., което създава условия за голямо растително разнообразие. Районът на ТП „Държавно горско стопанство - Михалково“ попада в долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори / 0 – 700 м н в / и в средния планински пояс на горите от бук и иглолистни / 700 – 2000 м н. в./.

Горските екосистеми в района са много ценни в икономически, екологичен и социален аспект, защото поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции. Основната част от горите на територията на ТП „ДГС-Михалково“ са включени вразличните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел изключителнозначима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат

препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАТУРАЛНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПО ДЕЙНОСТИ УТВЪРДЕНИ ВЪВ ФИНАНСОВ ПЛАН ЗА 2023 Г. НА СТОПАНСТВОТО

Нагледно в таблица №1 е представен разчета на натуралните показатели и съответният им отчет към 31.12.2023 г.. Данните са по утвърден Финансовият план /ФП/ за 2023г. на ТП „ДГС-Михалково“. Предвидените натурални показатели по ФП 2023г. са изпълнени в пълен обем.

Таблица №1

ВИД ДЕЙНОСТ	Мярка	ГОДИШЕН РАЗЧЕТ 2023г.	ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2023г.	%
1	2	3	4	5
I. ПОЛЗВАНЕ НА ДЪРВЕСИНА				
Ползване на дървесина	куб.м.	25 425	26 642	105
- В т. ч. промишлен дърводобив	куб.м.	22 680	23 239	102
- В т. ч. физически лица	куб.м.	2 745	1 403	51
II. ЛЕСОКУЛТУРНИ ДЕЙНОСТИ				
А. Залесяване и защита срещу ерозия и порои				
Отгледни грижи в семепроизводствени градини	дка.	90	90	100
Добив на ГРМ	кг.	0	0	0
Почистване на площи за залесяване	дка.	0	0	0
Подготовка на почвата, всичко	дка.	0	0	0
Залесяване	дка.	0	0	0
Попълване на култури	дка.	0	0	0
Отглеждане на култури	дка.	0	0	0
Ограждане на култури	л.м.	0	0	0
Б. Стопанисване				
Подпомагане на ест. Възобновяване	дка.	221	221	100
Отгледни сечи без материален добив	дка.	49	49	100
Отгледни сечи за производство на висококачествена дървесина	дка.	0	0	0
Маркиране	куб.м.	30 000	44 490	148
Кастрене	дка.	0	0	0
Изкореняване на междуредия	дка.	0	0	0
В. Защита на горски територии				
Минерали зовани ивици	м.	20 000	20 100	101
Лесокултурни прегради	м.	2 000	20 900	1045
Барьерни прегради	м.	0	0	0

Добива и реализацията за промишлеността през 2023г. се осъществява чрез провеждане на процедури, по реда на Наредбата по чл.95, ал.1 от Закона за горите и при спазване на действащата нормативна уредба. Ползвателите и купувачите на дървесина са:

- запознати с нормативната уредба приложима за горските територии;
- изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- задължението им за осигуряване на лични предпазни средства на работниците и необходимото оборудване.

Лесокултурните дейности по отгледни грижи в семепроизводствени градини, са реализирани със собствени работници през 2023г. по оперативна програма „Околна среда 2014-2020г.“, съфинансирана от Европейския фонд на Европейския съюз по процедура BG16M10P002-3.035: „Подобряване природосъобразното състояние на горските природни местообитания и подпомагане на екосистемни услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“.

Стопанисване на горите чрез отгледни сечи без материален добив и подпомагане на естественото възобновяване през 2023г. са реализирани със собствени работници по оперативна програма „Околна среда 2014-2020г.“, съфинансирана от Европейския фонд на Европейския съюз по процедура BG16M10P002-3.035: „Подобряване природосъобразното състояние на горските природни местообитания и подпомагане на екосистемни услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“.

Маркирането на насаждения през 2023г. е реализирано със собствени работници. За всяко маркирано насаждение през 2023г. е попълнен проверовъчен лист за предварителна

оценка на въздействието върху околната среда, идентифицирани са важните елементи и са дефинирани мерките за опазването им при маркиране.

3. Дейностите по защита на горските територии през 2023г. /поддръжка на минерализовани ивици и лесокултурни прегради/, са реализирани със собствена техника на стопанството: комбиниран багер и булдозер.

III. СОЦИАЛНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

В ТП "ДГС - МИХАЛКОВО" е сформирана синдикална секция към КТ "Подкрепа".

На 01.02.2023 г. е сключен Браншови колективен трудов договор на работещите в отрасъл "Горско стопанство - стопанисване" в сила от 01.01.2023г и важи до 31.12.2024г. Договора е подписан от директорите на шестте държавни горски предприятия и синдикалните организации (КНСБ, КТ "Подкрепа").

Допълнителен колективен трудов договор между синдикалната организация на КНСБ и Директора на ТП "ДГС - Михалково" е подписан на 19.04.2023г..

През 2023 г. няма постъпили жалби от страна на работещите в ТП "ДГС - Михалково".

IV. ПЛАН/ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕРСОНАЛА

Директора на ТП "ДГС - Михалково" е одобрил програма за обучение на работниците и служителите на стопанството и работниците на фирмите изпълнители за 2023 г.. Основните теми заложи в програмата са обучение по горска сертификация, обучение по ЗЗБУТ, обучение по стопанисване на горите, обучение по прилагане на законодателството при промяна на нормативната уредба, обучение относно контрола и опазването на горските територии и други. Обученията по темите от програмата са провеждани от служители на стопанството, поради което не са издавани сертификати. За обучените служители по ЗЗБУТ са издадени удостоверения.

V. ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД /В Т. Ч. РАБОТНИЦИ НА ПОДИЗПЪЛНИТЕЛИ/

За ограничаване на риска от трудови злополуки, аварии и екологични нарушения при осъществяване на планираните горскостопански дейности, преди започване на същите за всеки нов обект или при постъпване на нови работници, задължително се провежда първоначален инструктаж. Провеждането на инструктажа се отразява в Книгата за инструктаж и инструктираните се подписват, че са запознати. При всяко въвеждане на работниците в нов обект се прави „Инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изисквания при провеждане на горскостопанските дейности“ и „Лист за проверка за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности“, които се прилагат към досиетона подотдела.

На работниците и служителите на ТП "ДГС - Михалково" е предоставено работно и униформено облекло.

През 2023 г. не са регистрирани трудови злополуки на територията на ТП "ДГС - Михалково".

В стопанството има трима работници и служители с намалена работоспособност.

От направената оценка на риска на работното място, се прави заключение, че са осигурени условия за безопасно и нормално изпълнение на трудовата дейност.

Сключен е Договор между "Одико-69" ООД и ТП "ДГС - Триград" за осигуряване на комплексно обслужване от служба по трудова медицина на работниците и служителите на ТП на ЮЦДП на територията на област Смолян. Службата по трудова медицина организира периодични профилактични прегледи на работниците и служителите на стопанствата. На 18.10.2023 г. са проведени задължителните профилактични прегледи и изследвания. През 2023 г. не са извършвани проверки от Инспекция по труда.

VI. АНГАЖИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

През 2023 г. са проведени срещи със заинтересованите страни, на които са обсъдени следните въпроси

➤ права и задължения на местните общности, засегнатите и заинтересовани

страни, свързани с дейността и територията на ТП "ДГС - Михалково";

➤ планирани дейности за съответната година, територии в които ще се изпълняват, възможностите и начините за промяна на тези дейности в случай, че са засегнати права на собственост и ползване;

➤ подходящи възможности за заетост, обучение и други услуги, които ТП "ДГС - Михалково" предлага;

➤ възможностите за местно социално-икономическо развитие вкл. възможни съвместни дейности, проекти и инициативи с местните общности, засегнати и заинтересовани страни;

➤ мерки за опазване на места със специално културно, екологично, икономическо, религиозно или духовно значение за местните общности - получаване на информация за нови такива.

Присъстващите на срещите са запознати с доклада от проведения мониторинг през 2023 г. и дейностите, които са планирани за 2024 г.. Във връзка със Заповед №ЗАП-833/20.09.2023г. на Изпълнителния директор на ИАГ гр.София за утвърждаване на извършената инвентаризация на горски територии, горскостопански план, ловностопански план и план за дейностите по опазване на горските територии от пожари на ТП „ДГС-Михалково“, в периода от 20 септември 2023г. до 30 януари 2024г. екип на стопанството извърши проучване и актуализира Доклада на горите с висока консервационна стойност - съгласно указанията на Националния стандарт за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България. Доклада на горите с висока консервационна стойност и Заповед за определяне на представителни образци на основните естествени горски екосистеми, които се срещат на територията на ТП "ДГС-Михалково" и горите намиращи се във фаза на старост или притежаващи потенциал за превръщането им в такива, са публикувани на официалната интернет-страница на ЮЦДП гр.Смолян, в раздел „Териториални поделения“ – „ДГС - Михалково“, подраздел „Горска сертификация“ на адрес: <https://ucdp-smolian.com/bg/1625036021.html>. Заинтересованите страни са информирани, че могат да вземат участие в мониторинга на ГВКС, както и да предоставят целогодишно информация за ГВКС, която ще бъде взета под внимание при изготвяне на годишните доклади.

VII. НЕЗАКОННИ/НЕРАГЛАМЕНТИРАНИ ДЕЙНОСТИ В ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Общата територия обект на опазване от Териториално поделение „ДГС - Михалково“ с.Михалково е 16024,1 ха., в това число 13 924,2 ха. държавна горска територия. С оглед на качествена охрана на горската територия, рационално и ефективно стопанисване, организация и управление на лесовъдския състав, площта на ТП "ДГС-Михалково" е разделена на два горскостопански участъка: I ГСУ "Михалково" включващ отдели №№1-82, 205, 207-256, 339-340 с обща площ 8132,5 и II ГСУ "Лясково" включващ отдели №№83-204, 206, 342-346, 348-349 с обща площ 7 350,5 ха., разликата от 58,9 ха. в по-малко в баланса на площта на ТП „ДГС-Михалково“, представляват инвентаризирани земеделски територии, частна собственост придобили характеристиката на гора по смисъла на Закона за горите след 1991г. /данните са по ГСП 2023г. на стопанството/. За осигуряване на опазването на горските територии – държавна собственост, както и на горските територии – собственост на физически и юридически лица и техните обединения, с обща площ до 2 хектара включително, на територията на стопанството са определени 10 /десет/ броя охранителни участъка с ясни граници, включващи цели отдели и/или подотдели, с посочена обща площ и персонален служител, изпълняващ функциите по реда на чл.190 от Закона за горите в поверената му горска територия. Опазването на горските територии се осъществява от служители с лесовъдско образование, от тях пряко ангажирани с тази дейност са 10 /десет/ броя служители заемащи длъжността: „горски стражар“.

През 2023 год. служителите на ТП "ДГС-Михалково" са извършили 1364 броя проверки, както следва:

- проверени обекти за добив на дървесина /сечища/- 411бр.;
- проверени превозни средства - 324 бр.;
- проверени ловци- 573 бр.;
- физически лица - 56 бр..

Във връзка с извършени проверки през 2023 г. е установено едно нарушение по чл.108, ал.1, т.1 от Закона за горите: „сеч без писмено позволително за сеч“. Преписката за нарушението е изпратена на РП-Смолян за установяване на нарушител/ли. Към 31.12.2023г. няма съставен акт за установяване на административно нарушение. През 2023г. няма задържана дървесина.

VIII. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН

1. Добив на дървесина

От комплектования лесосечен фонд за 2023 година, в държавни горски територии, действително отсечената площ е в размер на 537 ха. / данни по форма 5 ГФ/, разпределена както следва:

- Възобновителните сечи са изведени върху площ от 129 ха.;
- Отгледните сечи са изведени върху площ от 200 ха.;
- Отгледни сечи без материален добив върху площ от 4,9 ха.;
- Принудителни Главни са изведени върху площ от 169 ха.;
- Принудителни Отгледни са изведени върху площ от 39 ха.;
- Технически сечи върху площ от 0 ха..

От общо комплектованото годишно ползване в държавни горски територии, действително са добити са 24 158 куб.м. /данни по форма 5 ГФ/, от:

- Възобновителни сечи – 11 124 куб. м. лежаща маса;
- Отгледни сечи – 10 804 куб. м. лежаща маса;
- Принудителни Отгледни - 567 куб. м. лежаща маса;
- Принудителни Главни - 1 646 куб. м. лежаща маса;
- Технически сечи – 17 куб. м. лежаща маса.

Количеството добита и реализирана дървесина не превишава средногодишното ползване по ГСП 2023г..

2. Лесокултурните дейности по отгледни грижи в семепроизводствени градини, са реализирани със собствени работници по оперативна програма „Околна среда 2014-2020г.“, съфинансирана от Европейския фонд на Европейския съюз по процедура BG16M10P002-3.035: „Подобряване природосъобразното състояние на горските природни местообитания и подпомагане на екосистемни услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“:

➤ Отгледни грижи в семепроизводствени градини /дейности: формиране на корони, изнасяна на отпадъците от сечта и изсичане на нежелана растителност и самосев/ – на обща площ от 31 дка..

3. Стопанисване на горите чрез отгледни сечи без материален добив и подпомагане на естественото възобновяване са реализирани със собствени работници по оперативна програма „Околна среда 2014-2020г.“, съфинансирана от Европейския фонд на Европейския съюз по процедура BG16M10P002-3.035: „Подобряване природосъобразното състояние на горските природни местообитания и подпомагане на екосистемни услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“:

- Отгледни сечи без материален добив - на обща площ от 49 дка.;
- Подпомагане на естественото възобновяване - на обща площ от 221 дка.;
- Маркиране на дървесина – с общ обем 44 490 куб.м. стояща маса.

4. Защита на горските територии.

➤ Приет и утвърден е Годишен план за защита на горските територии от пожари за 2023г. на стопанството, където заложените мероприятия са изпълнени. През 2023г. е възникнал един пожар в държавни горски територии на площ от 3 дка..

➤ По Плана за дейностите по опазване на горските територии от пожари на ТП ДГС-Михалково” са извършени следните противопожарни мероприятия:

- поддържане на съществуващи минерализовани ивици – 20 100 л.м.;
- поддържане на съществуващи лесокултурни прегради – 20 900 л.м.;
- обособяване на 4 нови водоизточника: в м. „Големи поляни“, в м. „Заборията“, в м. „Димитровградската вода“ и в м. „Борово“ (рибарника);
- оборудване на противопожарно депо;

➤ През 2023г. на територията на стопанството, текущите ремонти на трайните горски пътища и снегопочистването на същите, са извършвани със собствена техника.

5. Недървесни горски продукти

Вид и количество на добитите недървесни горски продукти през 2023г.

➤ През 2023г. са издадени четири разрешителни за ползване на недървесни горски продукти – добив на 4 /четири/ броя коледни елхи.

➤ През 2023г. е заплатена такса за паша за 60 броя коне;

➤ Няма издадени разрешителни за добив на гъби, горски плодове, лечебни растения и зеленина.

IX. ПРОМЕНИ В ГРАНИЦИТЕ, СОБСТВЕНОСТТА, ФУНКЦИОНАЛНОСТТА И ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО НА ТЕРИТОРИИ В ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ГРАНИЦИ НА СТОПАНСТВОТО.

Със Заповед №ЗАП-833/20.09.2023г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по горите гр.София е утвърден Горскостопански план 2023 (ГСП) на ТП "ДГС - Михалково". Съгласно утвърдения ГСП 2023г., площта на ТП "ДГС - Михалково" възлиза на 16024,0 ха., разпределена по вид собственост, както следва в таблица №2:

Таблица №2

ВИД СОБСТВЕНОСТ		Отчет към 31.12.2023г. /ха./
Държавни горски територии		13 918
Общински горски територии - Община Девин		339
Гори на физически лица		684
Гори на юридически лица		1
Гори на религиозни организации		0
Гори на МОСВ		0
Гори върху земеделски територии	Държавни ГТ	7
	Общински ГТ	949
	Частни физически лица	35
	Частни юридически лица	1
	Религиозни организации	0
	Временно стопанисвани от общината	90
ОБЩО за ДГС-Михалково		16024

През 2023г. няма настъпили промени в площта на ТП „ДГС-Михалково“.

X. ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ.

На територията на ТП „ДГС-Михалково“ общото здравословното състояние на горите е добро, като се има в предвид, че нападенията от вредители, болести и повреди, са в малки количества, обхващат малки площи и са разпространени по единични или на малки групи дървета.

В информационната система на ИАГ гр.София, модул „Лесопатологично обследване“, са регистрирани 96 /деветдесет и шест броя/ сигнални листове, като за същите има и извършени лесопатологични обследвания, разпределени по следните вредители и болести:

- 8 /осем / броя от борова процесия;
- 25 /двадесет и пет/ броя от върхов корояд;
- 7 /седем/ броя от типограф;
- 10 /десет/ броя от съхнене на белия бор;
- 4 /четири/ броя от съхнене на смърча;

- 1 /един/ брой от съхнене на елата;
- 3 /три/ броя от съхнене на бука;
- 2 /два/ броя от снеголом и снеговал (игл.);
- 3/ три/ броя от снеголом и снеговал (шир.);
- 1 /един/ брой ветровал (игл.);
- 1 /един/ брой ветровал (шир.);
- 1 /един/ брой от ветролом (игл.);
- 6 /шест/ броя от ветролом и ветровал (шир.);
- 24 /двадесет и четири/ броя от ветролом и ветровал (игл.).

При иглолистните дървесни видове констатираните повреди са главно от абиотични фактори /ветровал и ветролом, снеговал, снеголом/, както и от насекомни вредители, най-често от: борова процесия, върхов корояд, типограф. Широколистните дървесни видове са засегнати главно от абиотични въздействия: ветровал и ветролом, снеголом и снеговал.

В периода от 01.01.2023г. до 31.12.2023г., на територията на ТП „ДГС-Михалково“ на площ 148 дка, в 12 /дванадесет/ броя насаждения, са заложени 20 /двадесет/ броя феромонови уловки/капани/, във връзка с провеждане на механична борба срещу борова процесия.

Изведени са санитарни сечи на площ 89 дка.

Не са залагани стационарни обекти, лепливи пояси и ловни дървета, фотоеклектори.

ТП „ДГГ-Михалково“ няма налични неизразходвани годни за употреба препарати.

В резултат на постоянните лесопатологични обследвания, които се извършват в стопанството, както и своевременно провеждане на необходимите лесозащитни мероприятия, като извеждане на санитарни и принудителни сечи в горите, се ограничи разпространението на голяма част от вредителите по иглолистните и широколистните дървесни видове.

XI . ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ.

1. **Мониторинг на ВКС 1 - РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ.** Концентрации на биологично разнообразие, вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове с глобално, регионално или национално значение.

1.1. ВКС 1.1 - ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

На територията на ДГС „Михалково“ няма обявени защитени територии, съгласно ЗЗТ.

По тази консервационна стойност ВКС 1.1 на територията на ДГС „Михалково“ са налични само Защитени зони, определени, съгласно изискванията на ЗБР:

1.Защитени зони за опазване на природните местообитанията и на дивата флора и фауна, обявена със Заповед №РД-278/31.03.2021г. на МОСВ, в съответствие с Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията.

- **ЗЗ „Родопи-Западни“ – BG0001030**, е с обща площ 271 909,21 ха., като територията на ТП „ДГС -Михалково“ попадаща в зоната е с **обща площ 3969,2 ха.** (в т. ч. 3166,1 ха. държавна горска територия/ДГТ/), **от която залесена 3782,3 ха.** (в т. ч. 2993,9 ха. ДГТ), **и незалесена 186,9 ха.** (в т. ч. 172,2 ха. ДГТ).

През 2023 г. са съставени 8 броя формуляри за мониторинг на Защитена зона „Родопи - Западни“:

**Проведени са възобновителни и отгледни сечи, които са проектирани по ГСП 2023г. на ТП „ДГС-Михалково“ и са съобразени с изискванията на зоната. Проведените възобновителни сечи са с удължен възобновителен период и целят създаване на неравномерна структура на насажденията. Проведените отгледни сечи са насочени към създаване на растежен простор на дърветата с желани качества, с добри фенотипни признаци и подобряване на*

устойчивостта им. Състоянието на горите е добро. Проведените лесовъдски дейности не влошават състоянието и не нарушават функциите на защитената зона. Не са констатирани нерегламентирани дейности, няма повреди от биотични и абиотични въздействия. Не са възниквали горски пожари.

2. Защитена зона за опазване на дивите птици, обявена със Заповед №РД-772/28.10.2008г. на МОСВ, в съответствие с Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици.

- **33 „Персенк“** – BG0002105, е с обща площ 15677,4 ха, като територията на ТП „ДГС - Михалково“ попадаща в зоната е с обща площ **2195,8 ха.** (в т. ч. 1474,8 ха. ДГТ), от която залесена **2153,2 ха.** (в т. ч. 1446,5 ха. ДГТ), и незалесена **42,6 ха.** (в т. ч. 28,3 ха. ДГТ).

През 2023 г. са съставени **9** формуляра за мониторинг на Защитена зона „Персенк“:

*Проведени са отгледни и селекционни сечи, които са проектирани по ГСП 2023г. на ТП „ДГС-Михалково“ и са съобразени с изискванията на зоната. Проведените отгледни и селекционни сечи са насочени към създаване на растежен простор на дърветата с желани качества, с добри фенотипни признаци и подобряване на устойчивостта им. Състоянието на горите е добро. Проведените лесовъдски дейности не влошават състоянието и не нарушават функциите на защитената зона. Не са констатирани нерегламентирани дейности, няма повреди от биотични и абиотични въздействия. Не са възниквали горски пожари.

3. Защитена зона за опазване на дивите птици, обявена със Заповед №РД-531/26.05.2010г. на МОСВ, в съответствие с Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици.

-**33 „Триград - Мурсалица“** – BG0002113, е с обща площ 55327,3 ха., като територията на ТП „ДГС - Михалково“ попадаща в зоната е с обща площ **311,5 ха.** (в т.ч. 246,6 ха. ДГТ), от която залесена **298,1 ха.** (в т.ч. 233,2 ха. ДГТ) и незалесена **13,4 ха.** (в т.ч. 13,4 ха. ДГТ).

През 2023 г. е съставен **1** формуляр за мониторинг на Защитена зона „Персенк“:
*Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Състоянието на горите е добро. Не са констатирани нерегламентирани дейности, няма значими повреди от биотични и абиотични въздействия. Не са възниквали горски пожари.

1.2. Мониторинг на ВКС 1.2 - ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

1. Растителни видове включени в Приложение 1А към Националното ръководство, установени на територията на ТП „ДГС - Михалково“

- **Черно френско грозде (*Ribes nigrum*)** - видът не е установен на територията на ТП „ДГС - Михалково“;

- **Бодливолистен Джел (*Ilex aquifolium*)** - при извършен мониторинг на територията на стопанството не е откриван, но има месторастения, на които има потенциал за неговото развитие;

- **Пълзяща гудиера (*Goodyera repens* (L.) R. Br.)** - видът не е установен на територията на ТП „ДГС - Михалково“;

- **Родопско еньовче (*Galium rhodopeum* Velen.)** - при извършен мониторинг на територията на стопанството не е откриван, но има месторастения, на които има потенциал за неговото развитие;

- **Родопска горска майка (*Lathraea rhodopaea dingler*)** - при извършван мониторинг на територията на стопанството не е откриван, но има месторастения, на които има потенциал за неговото развитие;

- **Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii hooker f.*)** – **2** формуляра:

*съществуващо находище, с обща площ на находището около 40 м², плътност на популацията средно 20 бр./м², проективно покритие 50%, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма.

*съществуващо находище, с обща площ на находището около 100м², плътност на популацията средно 80 бр./м², проективно покритие 80 %, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма.

➤ **Растителни видове извън приложение 1, но установени на територията на ДГС**

„Михалково“:

- Родопски силивряк - (*Haberlea rhodopensis*)- 2 формуляра:

*съществуващо находище с обща площ около 70 м², плътност на популацията средно 15 бр./м², проективно покритие от 40%, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма;

*съществуващо находище с обща площ около 60 м², плътност на популацията средно 15 бр./м², проективно покритие от 30%, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма;

*съществуващо находище с обща площ около 35 м², плътност на популацията средно 15 бр./м², проективно покритие от 40%, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма.

-Родопско великденче - (*Veronica rhodopaea*)- при извършван мониторинг през 2023г. на територията на стопанството не е наблюдаван;

- Мечо грозде - (*Arctostaphylos uva - ursi*) - 2 формуляра:

*съществуващо находище с обща площ около 200 м², плътност на популацията средно 20 бр./м², проективно покритие от 30%, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма;

*съществуващо находище с обща площ около 800 м², плътност на популацията средно 30 бр./м², проективно покритие от 40%, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма;

*съществуващо находище с обща площ около 150 м², плътност на популацията средно 25 бр./м², проективно покритие от 30%, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма;

*съществуващо находище с обща площ около 200 м², плътност на популацията средно 35 бр./м², проективно покритие от 40%, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма.

2.Животински видове включени в Приложение 1Б към Националното ръководство, установени на територията на ТП ДГС "Михалково"

- Кафява мечка (*Ursus arctos*) - 2 формуляра:

*наблюдавани са следи от един възрастен мъжки индивид;

*наблюдавани са следи от жизнена дейност на един възрастен индивид, неустановен пол;

*наблюдавани са един възрастен индивид, неустановен пол, поведение - без реални и/или потенциални заплахи.

- Черен щъркел (*Ciconia nigra*) - 2 формуляра:

*наблюдавани са заедно три броя: един млад индивид и два възрастни индивида, не са установени реални и/или потенциални заплахи;

*наблюдавани са заедно два възрастни индивида /мъжки и женски/, поведение-нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи;

- Глухар (*Tetrao urogalus*) - 1 формуляр:

*наблюдаван е един мъжки индивид, поведение-нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи.

- Скален орел (*Aquila chrysaetos*) - не е наблюдаван през 2023 г..

- Трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*) - не е наблюдаван през 2023 г..

- Черен кълвач (*Dryocopus martius*) -1 формуляр:

*наблюдавани са два индивида /мъжки и женски/, поведение-нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи.

- Голям ястреб (*Accipiter gentilis*) - 1 формуляр:

*наблюдавани са три индивида, неустановен пол, поведение-нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи.

- Малък ястреб (*Accipiter nisus*) - не е наблюдаван през 2023 г..

- Лещарка (*Tetrastes bonasia*) - 2 формуляра:

*наблюдавани са седем индивида, пет броя млади и два броя възрастни /мъжки и женски/, поведение-нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи.

- Малък подкованос (*Rhinolophus hipposideros*) - 1 формуляр:

*наблюдавани са индивиди, неустановен пол, в сборно място - зимовище, не са установени реални и/или потенциални заплахи.

- Горска ушата сова (*Asio atus*) - 1 формуляр:

**наблюдаван е един индивид, неустановен пол, сборно място – хралупа, поведение-нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи.*

3. Видове бръмбари , пеперуди, земноводни и влечуги включени в Приложение 1Б към Националното ръководство, с потенциално разпространение на територията на ТП ДГС "Михалково".

➤ **Бръмбари**

-Еленов рогач (*Lucanus cervus*) - при извършван мониторинг през 2023г. на територията на стопанството не е откриван, но има местообитания, на които има потенциал за неговото идентифициране;

- Трионест сечко (*Prionus coriarius*) - не е наблюдаван през 2023 г..

- Алпийска розалия (*Rosalia alpina*) - не е наблюдаван през 2023 г..

- Голям буков сечко (*Morimus asper funereus*) - не е наблюдаван през 2023 г..

- Голям сечко (*Cerambyx cerdo Linnaeus*) - не е наблюдаван през 2023 г..

➤ **Пеперуди**

- Глогова торбогнездница (*Eriogaster catax*) - не е наблюдаван през 2023 г..

-Четириточкова мечка пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*) - не е наблюдаван през 2023 г..

➤ **Земноводни и влечуги**

- Южен гребенест тритон (*Triturus ivanbureschi*) - не е наблюдаван през 2023 г..

- Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*) - не е наблюдаван през 2023 г..

1.3. ВКС 1.3 - КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

- Токовища на глухари - 1 формуляр:

**наблюдаван е един възрастен индивид, мъжки пол, поведение-нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи.*

- Сватбовища на елени - не са наблюдавани през 2023 г..

- Леговища на мечки - 2 формуляра:

**установеното леговище, през изминалия зимен сезон не е обитавано;*

2. Мониторинг на ВКС 2 - ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. Непокътнати горски ландшафти, големи екосистеми на ниво ландшафт и мозайки от екосистеми с глобално, регионално или национално значение, в които съществуват жизнени популации на повечето естествено срещащи се видове в естествените им модели на разпространение и обилие.

През 2023 г. са съставени 7 формуляра за мониторинг на ВКС 2:

**В териториите заети от горски масиви не е установено фрагментиране. В обхвата на ТП „ДГС – Михалково“ не са изградени големи инфраструктурни обекти, засягащи горски територии. Не са констатирани едроплощни повреди от биотични и абиотични въздействия. Установените повреди са на малки площи до 1-2 дка, които не указват значително отрицателно въздействие върху цялата площ на ВКС 2. Няма намаляване на площта на естествените насаждения и създаване на големи комплекси от изкуствени култури.*

3. Мониторинг на ВКС 3 - ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии.

• **G 3. 161 РОДОПСКИ ГОРИ ОТ ОБИКНОВЕНА ЕЛА - 4 формуляра:**

**Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Обезлистване не се наблюдава. Наблюдават се повреди от абиотични и/или биотични въздействия върху единични дървета в част от насажденията. Не са констатирани наличие на отворени пространства. Сукцесионни процеси не са установени. Дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

• **G3.4 C2 РОДОПСКИ БЯЛ-БОРОВИ ГОРИ – 5 формуляра:**

**Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра, същите са в добро*

здравословно състояние. Обезлистване не се наблюдава. Като цяло структурата на насажденията е неравномерна. Наблюдават се повреди от абиотични и/или биотични въздействия върху единични дървета в част от насажденията. На места се наблюдават малки по площ отворени пространства. Насажденията са с добър възобновителен потенциал. В четири от насажденията е установено сукцесионен процес - тенденция за смяна на белия бор с обикновен смърч. Дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.

- **G3.1 E1 ИЗТОЧНО ЕВРОПЕЙСКИ ГОРИ ОТ ОБИКНОВЕН СМЪРЧ - 7 формуляра:**

**Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра, същите са в добро здравословно състояние. Обезлистване не се наблюдава. Като цяло насажденията са с неравномерна вертикална структура. На места се наблюдават малки по площ отворени пространства – неравномерно, в четири от насажденията е установено наличие на малки отворени пространства в скалистите им части. Насажденията са с добър възобновителен потенциал. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия има върху единични дървета и/или групи. Сукцесионни процеси не са констатирани. Дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **3.561(1) СРЕДИЗЕМНОМОРСКИ БОРОВИ ГОРИ С ЕНДЕМИЧНИ ПОДВИДОВЕ ЧЕРЕН БОР - 1 формуляр:**

**Жизнеността на отделните дървета в насаждението е добра, същото е в добро здравословно състояние. Не са установени отворени пространства. Добър възобновителен потенциал на насаждението. Повреди от абиотични въздействия върху единични и групи дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G1.692 БУКОВИ ГОРИ ОТ ТИПА ASPERULO-FAGETUM- 2 формуляра:**

**Жизнеността на отделните дървета в насаждението е добра. Наблюдава се суховършия по бука в скалистата част на едно от насажденията. Добър възобновителен потенциал на насажденията. Наблюдават се сукцесионни процеси в едно от насажденията. Дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **ГОРИ ВЪВ ФАЗА НА СТАРОСТ (Old-growth forests) - 9 формуляра:**

**Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - на единични дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ОБРАЗЦИ - 10 формуляра:**

**Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия върху единични дървета. Наблюдава се суховършия по бука в скалистата част на едно от насажденията. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

4. Мониторинг на ВКС 4 - ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ.

Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации, вкл. опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове.

4.1. ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

За територията на ТП ДГС "Михалково" в тази консервационна стойност попадат отдели и подотдели, определени като вододайна зона, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди. Включените горскостопански единици са определени въз основа на интервюта с персонала на стопанството.

През 2023 г. са съставени 6 формуляра за мониторинг:

**В едно от насажденията / вододайна зона/ обект на мониторинг през 2023г. е проведено лесовъдско мероприятие: санитарна сеч, с цел усвояване на повредена дървесина от биотични въздействия, при което мероприятието не е указало отрицателно въздействие, поради малката интензивност на проведената сеч. Дейностите в тези екосистеми са*

съобразени и съгласувани с компетентните органи. В случай, че сечта е предвидена в ГСП, то същият предиодобрението си е съгласуван с компетентните органи (МОСВ), а при изготвяне на план - извлечение, същото се съгласува с РИОСВ, преди одобрение от РДГ - Смолян. Извършените лесовъдски дейности са насочени към подобряване на здравословното състояние на горите, подпомагане създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна структура. Няма установено намаляване на лесистостта на териториите обект на мониторинг.

4.2.ВКС 4.2 ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

За територията на ТП ДГС "Михалково" не са определени гори, отговарящи на определението за тази консервационна стойност.

4.3. ВКС 4.3 - ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО

За територията на ДГС "Михалково" са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 1 и т. 2 от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС.

-ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ха. и пълнота над 0,6.

През 2023г. са съставени 5 формуляра за мониторинг:

**В две от насажденията обект на мониторинг през 2023г. са проведени лесовъдско мероприятие: сечи, проектирани по ГСП 2023г., при които мероприятията не са указали отрицателно въздействие на екосистемите, интензивността на проектираните сечи и тяхното реализиране са съобразени с изискванията на ВКС. Дейностите в тези екосистеми са съобразени и съгласувани с компетентните органи. Проведените сечи, са съобразени с изискванията за провеждане на мероприятията в насажденията определени като „ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ха и пълнота над 0,6“. Състоянието на горската територия е добро, след извеждане на сечите, проведените лесовъдски мероприятия не влошават състоянието на терените. След извеждането им не са констатиране ерозивни процеси.*

- В насажденията, определени като гори с решаващо противоерозионно значение, през 2023 г. не са провеждани сечи.

През 2023 г. са съставени 5 формуляра за мониторинг.

**В насажденията обект на мониторинг през 2023г. няма проведени лесовъдски мероприятия и/или дейности. В едно от насажденията е установено ерозионен процес пропадане/свличане на земна маса на площ от 10 дка в язовир „Въча“.*

4.4.ВКС 4.4 ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

През 2023 г. са съставени 2 формуляра за мониторинг:

**През 2023г. в насажденията, определени като гори, които представляват бариера за разпространението на пожари не са провеждани лесовъдски мероприятия. Няма констатирани запалвания в насажденията представляващи бариера за разпространение на пожари. През 2023 г. на територията на ТП "ДГС - Михалково" е възникнал един пожар. Състоянието на горите е добро. Не са констатирани нерегламентирани дейности.*

4.5.ВКС 4.5 ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

През 2023 г. са съставени 5 формуляра за мониторинг:

**На територията на стопанството са идентифицирани гори, създадени за защита на инженерни съоръжения. През 2023 г. в тези гори не са провеждани лесовъдски мероприятия и дейности. Няма констатирани нерегламентирани дейности. Състоянието на горите е*

добро и не са нарушени функциите им.

5. Мониторинг на ВКС 5 ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО.

Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности (вкл. поминък, здраве, храна, вода), идентифицирани с тяхно участие.

През 2023 г. са съставени 4 формуляра за мониторинг.

През 2023 г. са задействани с позволителни за сеч насаждения за предоставяне на дърва за огрев и строителна дървесина на физически лица за собствени нужди без право на продажба съгласно действащата нормативна уредба. Общото количество предоставена, респективно продадена дървесина/строителна и дърва за огрев/ по ценоразписи на физически лица, възлиза на 3 122 м³:

- в т.ч. закупена дървесина от физически лица на корен - 1 403 м³;

- в т.ч. закупена дървесина от физически лица от временен склад - 1 719 м³.

Търсенето на дърва за огрев през летните месеци е по-слабо, интереса се засилва есента до началото на зимата. ТП "ДГС - Михалково" има наличния ресурс, поради което може да се задоволят нуждите от дърва за огрев на всички желаещи от населените места в обхвата на стопанството (1 община с общо 6 населени места), както и други населени места на територията на община Девин. Ежегодно се провеждат срещи и разговори с кметовете и/или кметските наместници по населени места, относно осигуряването на дърва за огрев, измененията в нормативната уредба касаещи задоволяването с ресурси с фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности. Приоритетно стопанството се стреми да осигури подходящи насаждения за добив на дърва за огрев в близост до населените места. Района на стопанството е планински, отдалечен от градовете и липсва алтернатива за друго отопление през зимата /в малки случаи на пелети/.

През 2023г. са издадени четири позволителни за ползване на недървесни горски продукти - добив на 4 /четири/ броя коледни елхи.

През 2023г. е заплатена такса за паша за 60 броя коне. В планинските райони на стопанството земеделието и животновъдството са слабо развити, предвид намаляване броя и застаряване на населението в селата. Отглежданите земеделски култури са на малки площи и в близост до населените места. Малкото отглеждани животни пашуват в изоставени земеделски земи.

През 2023г. няма подадени заявления за събиране на гъби, горски плодове, лечебни растения и зеленина.

На територията на ТП "ДГС - Михалково" има едно ловно сдружение - СЛР „ЛРД-Девин“. На територията на ТП „ДГС-Михалково“ има четири ловни дружини: ЛРД „Михалково“, ЛРД „Лясково“, ЛРД „Селча“ и ЛРД „Стоманево“ и общо 239 броя ловци.

През 2023 г. няма констатирани случаи на браконьерство от служители на стопанството.

6. Мониторинг на ВКС 6 КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ.

Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение.

На територията на ТП ДГС "Михалково" са определени подотдели отговарящи на т. 2, т.3 и т.6 от определението за ВКС 6, както следва:

➤ **На територията на стопанството съществува стар римски път:** „Централен античен трансродопски път през Следните Родопи“, който преминава през отдели и подотдели с обща площ 87,8 ха., **държавни горски територии, насаждения определени като ГФС, представен е - 1 формуляр за мониторинг:**

*Няма констатирани щети и/или повреди по него. Не са водени лесовъдски дейности през 2023г.. Има наличие на единични повредени дървета от абиотични въздействия. Не са нарушени естествените функции на горите, насажденията са в добро състояние.

➤ Параклисът „св. Богородица“, се намира в близост до **държавна горска територия, представен е - 1 формуляр за мониторинг:**

**Няма констатирани щети и/или повреди в близост до параклиса. През 2023г. за отбелязване Седмицата на гората е извършено засаждање на единични дървета от черен бор в близост до параклиса. Не са водени лесовъдски дейности през 2023г.. Няма установени повредени дървета от абиотични и/или биотични въздействия, замърсявания в близост до параклиса. Не са нарушени естетическите функции на гората и насажденията са в добро състояние.*

➤ Беседки с чешми използвани за отдих и туризъм: с **обща площ 125,3 ха., държавна горска територия, представени са - 4 формуляра за мониторинг:**

**Няма констатирани щети и/или повреди върху вписаните във формулярите за мониторинг чешми и беседки. Не са водени лесовъдски дейности /сеч и залесяване/ през 2023г.. Няма установени повреди по трайните и временни пътища обслужващи и осигуряващи достъп до беседките и чешмите, същите са достъпни. Няма констатирани замърсявания в близост до тях. Не са нарушени естетическите функции на гората и насажденията са в добро състояние.*

➤ Ежегодно на 03 юни се провеждат събития с танци върху жерава, с **обща площ 2,4 ха., държавна горска територия, няма представен формуляр за извършен мониторинг през 2023г..**

XII. ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ОБРАЗЦИ ОТ ЕСТЕСТВЕНИ ГОРСКИ ЕКОСИСТЕМИ

В Доклада на горите с висока консервационна стойност изготвен от екип през 2018г. е включен списък на насажденията възприети като представителните образци на естествените горски екосистеми, част от които са и Горите във фаза на старост. Представителните образци на естествените горски екосистеми представляват 10 % от площта, стопанисвана от ТП "ДГС - Михалково" и включват следните типове екосистеми:

- Естествени бял борови гори – 473,9 ха, в т.ч. гори във фаза на старост – 242,1 ха.;
- Естествени гори от черен бор – 59,2 ха, в т.ч. гори във фаза на старост – 31,2 ха.;
- Естествени смърчови гори – 236,7 ха, в т.ч. гори във фаза на старост – 236,7 ха.;
- Смесени букови гори - 275,4 ха, в т.ч. гори във фаза на старост – 135,4 ха.;
- Дъбови гори с участието на зимен дъб, благуи и цер – 322,2 ха, в т.ч. гори във фаза на старост – 154,4 ха.;
- Гори от келяв габър – 72,2 ха, в т.ч. гори във фаза на старост – 26,6 ха..

От извършения мониторинг се установи, че като цяло здравословното състояние на насажденията е добро. Наблюдават се повреди от биотични и абиотични въздействия на единични дървета или на малки групи от дървета, които не оказват значително отрицателно въздействие върху екосистемата.

XIII. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Планираните и проведени през 2023 г. дейности и мероприятия, не са указали отрицателно въздействие върху природната среда.

При планирането и провеждането на всички горскостопански мероприятия през 2023 г. са спазени препоръките и указанията за стопанисване на съответната ВКС. От възобновителните сечи се провеждат сечи с дълъг възобновителен период. Към момента очакваме приемане на новият ГСП на ТП "ДГС – Михалково", в който са проектирани само сечи с удължен възобновителен период. На територията на стопанството се запазва тенденцията за добро естествено възобновяване след провеждане на сечи с удължен възобновителен период.

Провеждат се отгледни сечи - прореждания, пробирки, селекционни, чрез които се създават благоприятни условия за нарастване по височина и по диаметър на дърветата от желаните видове. Провеждането на отгледни сечи повишава механичната устойчивост на насажденията.

Санитарни и принудителни сечи се извеждат при повреди, причинени от биотични и абиотични въздействия с цел подобряване фитосанитарното състояние на насажденията и предотвратяване развитието на каламитети.

Проведените технически сечи са предимно за почистване на просеки на електропроводи, за да се предотврати опасността от аварии и възникване на пожари, и просветление на трайни пътища.

След проведените сечи не се наблюдава повреди по подраста. Има единични повредени дървета вследствие на извоза на дървесина, които са в рамките на допустимото. Предимно се залага на извоз с животинска сила на къси секции и сортименти, а при насаждения с по-голям наклон, извоза се осъществява с късометражна въжена линия. Тези начини на извоз са максимално щадящи в горските територии.

След извеждане на сечите в насажденията се оставя мъртва стояща и лежаща дървесина. Още при маркиране на насажденията, стоящи мъртви дървета (биотопни дървета) се отбелязват с буква "Б" и същите не подлежат на сеч, а след сечта вършината и отпадната дървесина не се изнасят от сечищата.

Преди започване на маркирането на дадено насаждение се извършва проверка относно наличието на ВКС. В случай, че се установят такива, същите се описват в документите на насаждението и се посочват мерки за тяхното опазване. От проведените горскостопански дейности не е констатирано отрицателно въздействие върху ВКС.

При наличие на постоянни водни течения, преминаващи през или по границата на насажденията предвидени за сеч, се оставя 15 м. буферна зона, която се отразява в карнет-описа и технологичния план на насаждението и се описват мерки за опазване на водното течение. През изминалата година не са констатирани повреди на водни ресурси в резултат на горскостопанската дейност.

Преди маркиране на всяко едно насаждение (ДГТ) на територията на ТП "ДГС - Михалково", границата му се обхожда с GPS-устройство и се отбелязват на терен. През последните години тази практика дава добри резултати и се избяга навлизане в съседни имоти /недържавна собственост/. От проведените горскостопански дейности не са констатирани неблагоприятни въздействия върху съседни имоти или инфраструктура. Горските пътища, по които се транспортира дървесина се поддържат в добро състояние. При влошаване на проходимостта им се извършват текущи ремонти с техника на стопанството. При валежи и установено преовлажняване на трайните горски пътища, не се извършва транспортиране на дървесина с цел опазването им.

През изминалата година не са констатирани повреди от природни бедствия в резултат на горскостопанската дейност.

В миналото, на територията на ТП "ДГС - Михалково" е създадена една култура от акация, която спада към инвазивните видове. Като цяло няма увеличение на площта заета от акация. През последните години не е извършвано залесяване с акация, а новите залесявания (на голини) се извършват с местни дървесни видове, подходящи за съответното месторастене - предимно с бял бор, черен бор и обикновен смърч). Насажденията в стопанството са с добърестествен възобновителен процес. Освободените площи, които остават след провеждане на санитарни и принудителни сечи са в рамките на 1 дка. до 2 дка. и обикновено тези площи до третата година се възобновяват.

Ежегодно на територията на ТП "ДГС - Михалково" се извършва мониторинг на биологичното разнообразие на редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми. Данните от мониторинга показват, че състоянието на горите е добро и няма отрицателни въздействия от горскостопанската дейност.

Проведените горскостопански дейности през 2023 г. не са указали негативно въздействие върху водните ресурси и почвата, което да доведе до възникване на ерозионни процеси. Състоянието на горските пътищата е добро, като при нужда се извършва текущ ремонт с техника на стопанството.

XIV. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ СОЦИАЛНАТА СРЕДА

Проведените горскостопански дейности (сечи) в насаждения определени като вододайни зони, не оказват значителни отрицателни въздействия и тези дейности са съобразени и съгласувани с компетентните органи (РИОСВ, БД ИБР). В случай, че сечта е предвидена в ГСП, то същият преди одобрението си е съгласуван с компетентните органи, а при изготвяне на план-извлечение, същото се съгласува с компетентните органи, преди

одобрение от РДГ - Смолян. Извършените лесовъдски дейности са насочени към подобряване на здравословното състояние на горите, подпомагане създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна структура.

Съгласно чл.115 от Закона за горите, до 1/3 от годишното ползване на дървесина може да бъдат предоставени на „местни търговци“. През 2023г. година ТП „ДГС-Михалково“ са проведени процедури за добив и продажба на дървесина с ограничението за "местни търговци". Ресурса на ТП "ДГС - Михалково" позволява задоволяване нуждите от дърва за огрев на желаещи от населените места в обхвата на стопанството (1 община с общо 6 населени места), както и други населени места на територията на община Девин. Ежегодно се провеждат срещи и разговори с кметовете и/или кметските наместници по населени места, относно осигуряването на дърва за огрев, измененията в нормативната уредба касаещи задоволяването с ресурси с фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности. Приоритетно стопанството се стреми да осигури подходящи насаждения за добив на дърва за огрев в близост до населените места.

Горските територии в близост до обекти от културно-историческо, икономическо екологично, религиозно или духовно значение за местните общности са в добро състояние и проведените лесовъдски дейности не са оказали отрицателно въздействие върху тях. При работа в близост до такива обекти се оставя буферна зона, в която не се извършват дейности.

Съобразно възможностите си ТП "ДГС - Михалково" се стреми да подпомага местните общности като провежда различни мероприятия (залесявания с доброволци, дарение на фиданки на пчелари и физически лица, почистване на горски територии погранични на общински и републикански пътища, символични залесявания покрай параклиси и беседки и др.) При обявяване на извънредно положение, служители на ТП "ДГС - Михалково" имат готовност да съдействат и да осъществяват връзка с кметовете на най-отдалечените населени места, за оказване на логистична помощ. Кметовете са заявили готовност да се свържат в случай на нужда от помощ.

Основни предизвикателства за подобряване ефективността и продуктивността на горското стопанство при спазване на принципите на горска сертификация са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления - екологични, икономически и социални, които са свързани с голям брой заинтересовани страни.

За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо да продължат действията на стопанството по популяризиране на ползите от прилагане на стандарта по горска сертификация при стопанисването и управлението на горите от ТП "ДГС - Михалково".

XV. ПРОМЕНИ В ОКОЛНАТА СРЕДА

Няма установени съществени промени в околната среда на територията на стопанството. През изминалата година няма големи природни нарушения, които да оказват негативни въздействия върху околната среда.

Прилаганите лесовъдски системи и дейности в горските територии, благоприятстват за осигуряването на основните им функции. Естествения възобновителен процес е добър, което е резултат на добрите практики, прилагащи се в горските територии в обхвата на ТП "ДГС - Михалково", чрез съчетание и спазване на основни лесовъдски принципи при извеждане на сечите и действащата нормативна уредба.

ИЗГОТВИЛ: _____ / П* / _____
/инж. Соня Евтимова/

ДИРЕКТОР,
на ТП „ДГС-Михалково“: _____ / П* / _____
/инж. Али Чолаков/